

Javnaðarflokkurinn

Tað ræður um at vera á varðhaldi

Tá ið seinasta val var av og javnaðarflokkurinn hevði havt sín størsta ósigur nakrantíð, helt hann, at hann skuldi steðga eitt sindur á, og lata sigursharrunum upp í hendur at stovna nýggja samgongu. Men skjótt kom undan kavi, at teir sokallaðu borgarligu sigursharrarnir høvdu ógvuliga litið at hava sigurin í, og tí slitnaðu samráðingarnar teirra millum.

Enn einaferð vendi sambandsflokkurinn sær til javnaðarflokkinn, sum jú hevði mist helmingin av tingmanning síni.

Sjálvandi var javnaðarflokkurinn ógvuliga ivasamur, men sum tann ábyrgdarflokkur hann er og altíð hevur verið, fór hann undir samráðingar við sambandsflokkinn, sjálvstýrisflokkinn og ta tá samdu verkamannafylkingina.

Sum kunnugt fekk javnaðarflokkurinn tvey umboð – sambandsflokkurinn try – sjálvstýrisflokkurinn eitt og verkamannafylkingin eitt umboð í landsstýrið.

Men skjótt visti tað seg kortini, at tað í grundini vóru fyra sambandsmenn í landsstýrinum, tí Sámal Petur í Grund, sum skuldi eittast at umboða sjálvstýrisflokkinn, tók undir við sambandsflokkinn í hvørjum einasta føri, tá ið á stóð.

Óg í grundini kundi tað vera líkamikið, tí lögmaður gekk og hótti við nývali, um hann ikki fekk sín vilja ígjøgnum. Tað gjørdi hann tá og tað hevur hann gjørt seinni.

Tað er so satt sum tað er sagt av summum sambandsmonnum, at eingin kundi kenna seg tryggan fyri hvat ið hann kundi finna uppá, tí hann er fullkomiliga óútrokniligur.

Tí valdu javnaðarumboðini at fara úr samgonguni – teir ringu jú ongan vónaði javnaðarflokkurinn nýval, men tað glapp, tí hin føroyski fólkaflokkurinn, sum tó ikki pyntar seg við tí kristiliga heitinum, tevdjái fong og helt at nú vóru lógir til at sorla alt sundur, sum javnaðarflokkurinn hevði slóðað fyri á almennum stóði.

Hesin mannafiggindaligi flokkur, sum bert hevur áhuga í at liva um hávarnar í føroyska samfelagnum. Teir, sum eirindaleyst traðka á fjøldina, skuldu privatisera alt alment virksemi sum ber seg, men tað, sum av natúrligum orsökum gevur undirskot, skal tað almenna framyvir reka, men sjálvandi á avmarkaðum og

læggi stóði, um hann fær sín vilja – sum eg annars haldi vera ógvuliga ókristiligt.

Tað hevur verið og verður so ofta sagt, at javnaðarflokkurinn einans eggjar fólk til at krevja – men hetta er ikki satt. Tí javnaðarflokkurinn sigur enn sum áður – ger tina skyldu og krev so tín rætt. Og hetta er allur munurin.

Men, í førum tá ið fólk verða forðað í at hava møguleikan til at gera sína skyldu, so eiga tey sjálvsagdan rætt at krevja rættin at liva. Tað er dyrt at liva í randarøkinum og tí ættlar javnaðarflokkurinn at bota um tað misbýtið, sum fer fram í ehm landi, at jú longur tú kemur burtur frá miðstaðarøkinum, dýrari verður at liva samstundis sum henteikarnir eru færr.

Tað líkast heldur ongum, at hvørja ferð, ið talan er um sparringar, eru tað útjæðraðini, sum skulu bløða, meðan litið og einki sæst til sparringar á miðøkinum har tær størstu inntøkurnar eru og flestu henteikarnir. Men tað er vituligt, at um kapitaliseringsdreymarnir hjá tí landsstýri, sum enn situr, men vónandi ikki so leingi afturat, vinna frama, so verður lítill vón fyri útjæðranum.

Í nærum hálvthundrað ár hevur ein ávisur flokkur gingið og geylað ymsk rakstrarrøp í hesum oyggjum. Eitt av hesum vøkru og tølendi rakstrarrøpum, sum hann hevur notið og nýtir sum fótatræð, hóast tað hevur annað uppiborið er: Í hjórtum okkara býr frælsi.

Sjálvur haldi eg at hatta rakstrarrøpið í hesum føri hevði ljóðað meira sannførandi, um hann segði: Í okkara hjórtum býr haturl!

Tað er jú ikki einans í tjóðveldishjórnum, at frælsi býr, tí sum eg so mangar ferðir havi sagt: Frælsi er so mangt.

Teir tala um tey yvir hundrað londini, sum síðani síðsta heimsbardaga hava vunnið frælsi, men teir tala einki um at fólk ið flestu av hesum londum er ófrælst. Tí sanniliga, tað ber væl til at vera ófræls, hóast tú býrt í einum sokallaðum frælsum landi.

Teir tala heldur einki um, at flestu av hesum londum verða stýrd av harðendum einaræðisharrum, sum ei-

hindaleyst niðurberja alt menniskjaligt frælsi.

Teir tala einki um tær milliónir av gútubørnum, sjúkum og gomlum, sum liggja ella ganga í hjálparloysi úti á gøtunum, ella liggja og doyggja á ruskungunum. Teir tala einki um, at minnilutarnir í flestu av hesum londum verða týndir. Og eg kundi hildið fram – og hildið fram. Og so ganga vælðóðir tjóð-

veldismenn her í Føroyum og nýta hesi londini sum fyrimynd! Tað er kanska eitt sovordíð frælsi, sum teir ætla føroyingum.

Teir siga, at tilfíkt kann ikki henda í Føroyum, tí at vit eru eitt framkomið samfelag.

So, men er tað ikki meðan vit hava verið saman við tí útskeldaða Danmark, at vit, hóast alt, kunnu meta okkum sum eitt framkomið

samfelag?

Men eg kann ugga føroyingar við, at tað verður ikki tjóðveldisflokkurinn, sum vinnur okkum loysingina, tí hann hevur einki at hava hana í.

Hvussu kunnu vit hava álit á einum flokki, sum nærum í eina hálva öld ikki hevur verið førur fyri at siga ella vísa okkum, hvussu ein tjóðveldisfiggarlóg fer at siggja út, tá ið teir hava

loyst.

Nei, tað kunnu teir ikki, tí aftan fyri øll teirra vøkru rakstrarrøp er einki, har er fullkomin tótleiki.

Óg at koma við einari figgarlóg, tá ið teir hava loyst, er ov seint, tí tá vendist ikki aftur. Tað vita teir, men hatta er lumping av grovasta slag!

Veljið javnaðarflokkinn!

loyst.

Nei, tað kunnu teir ikki, tí aftan fyri øll teirra vøkru rakstrarrøp er einki, har er fullkomin tótleiki.

Óg at koma við einari figgarlóg, tá ið teir hava loyst, er ov seint, tí tá vendist ikki aftur. Tað vita teir, men hatta er lumping av grovasta slag!

Veljið javnaðarflokkinn!

Jógvan Adolf Johannesen

Politikkur snýr seg um gerandisdag føroyinga

Vit vilja føra ein politikk, sum hevur tað eina endamá, at skapa góð og trygg kor fyri hvønn einstakan borgara í landinum

Tað er einki at taka seg aftur í, at ungdomurin ikki hevur nóg stóra ávirkan á ríkna politikkinn í samfelagnum. Hóast tey ungu lutfalsliga eru nóg í tali, so eydnast sjáldan at velja umboð teirra á ting.

Orsakarnar til hetta kunnu vera fleiri:

- teir eldru politikararnir duga kanska betur
- teir eldru politikararnir vilja kanska ikki lata tey ungu sleppa framat
- ella at tey ungu ikki hava áhuga fyri politikki

Í hesum døgum verður so nóg tósáð um at javnseta ymsar bólkur. Tað, sum tá serliga verður hugsað um, er at javnseta kvinnu og mann. Tað er eisini í finasta lagi – tað eiga vit at gera. Men tey ungu eiga at hugsa um at javnseta aldursbólkar – veljið tí tykkara umboð á ting!

Tá vit tósa um ungdomspolitik, so tósa vit eisini um útbúgvingarpolitikk. Á hesum øki hava vit í Javnaðarflokkinum ta greiðu stóðu at vit vilja tryggja øllum sama rætt til útbúgving. Hetta m. a. við at hækka útbúgvingarstuðulin og bota um lánmøguleikarnar – tí eingin skal setast aftur av figgarligum ávum.

Vit fegnast, tá vit í 1988 fingi eina føroyska stuðulsskipan í staðin fyri Statens Uddannelsesstøtte, sum ikki var serliga rættvís. Tann føroyska skipanin varð gjørd munandi einfaldari, og nú fingi øll sama rætt til stuðul – sum ikki var treytaður av inntøku foreldra.

Men í dag mugu vit siggja í eyguni, at tann góði viljin frá politiskari síðu at tryggja ungdominum góð lestrarok sveik so eftirtrykkliga. Bera vit stuðulin í dag saman við stuðulin tá, so er keypiorkan fyri stuðulin

minkað útið 45% hesi 10 árin. Bára fyri at koma á sama stóði sum í 1988 so skal stuðulin tvífoldast.

Í uppskotinum til broyttan stuðul, sum nú liggur á landsstýrisborði verður mælt til at broyta skipanina soleiðis, at stuðulin verður tikið frá teimum, sum eru undir 18 ár. Hetta er púra burturvið og er bert enn eitt dømi um, hvussu politikararnir vilja snúva sær, tí teir ikki vilja jatta nóg nógvar pengar til lestrarstuðul.

– Okkara stóða er púra greið: Útbúgvingarstuðulin skal taka við, tá farið verður undir eina miðnámsútbúgving. Tað er eingin mening í, at ein handilsskúlanæmingur ikki skal fáa lestrarstuðul – bára tí hann ikki er 18 ár!

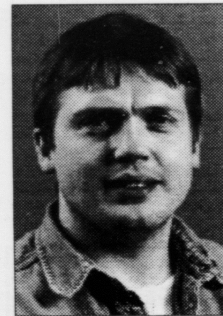
– Tað er heldur eingin mening í, at stuðulin hjá einum miðnámskúlanæmingi ikki ein gang skal røkka til ferðautreiðslur, og eigur skipanin at gerast soleiðis, at ferðing til og frá skúla ikki verður ein figgarligur trupulleiki.

Eitt av aðalmálunum hjá Javnaðarflokkinum er at tryggja at búsetingarmyndir í Føroyum verður varðveitt kring landið. Tá tað samstundis er greitt, at vit ikki kunnu hava somu tilboð til øll *allastaðni* í landinum, so er neyðugt við skipanum, sum á annan hátt javnseta borgararnar.

Nei til at brúka arbeiðsleys sum buffara

Javnaðarflokkurinn góðtekur ikki, at stóruspartur av fólkum okkara er uttan arbeiði og heldur ikki, at fleiri samfelagsuppgávur ikki verða røktar til fulnar, samstundis sum fólk eru arbeiðsleys.

– Tað sum nú er við at henda er, at okkara samfelag er um at góttaka, at vit seta ein bólk av okkara landsmonnum uttanfyri –

tey arbeiðsleysu. Kapitalistiska samfelagið brúkar tey arbeiðsleysu sum buffara. Tað kapitalistiska samfelagið góðtekur, at vit brúka tey arbeiðsleysu at regulera búskapin í landinum við. Í Føroyum í dag merkir hetta, at føroyska samfelagið brúkar 2.000 av okkara landsmonnum sum búskaparlaga stóðpúta. Menniskju verða brúkt sum eitt búskaparlígt amboð!

– Tað samfelagið, sum vit hugsa okkum, byggir á solidaritet. Tað byggir á virðing fyri tí einstaka menniskjanum. Tað byggir eisini á tað búskaparlaga frælsið, og at tey, sum ikki megna at náa hetta frælsi sjálv, verða hjálpt, so at tey ikki detta niður ímillum.

Mugu ikki gloyma veruleikan

Viðurskiftini millum ríkispartarnar seinastu árin hava sett síni serligu spor – og eru eisini um at fáa valstriðið til hetta lögtingsvalið av sporinum.

Javnaðarflokkurinn hevur gjørt greitt, at vit vilja broyta viðurskiftini við Danmark. Heimastýrislógin er gomul – 50 ár. Hon hevur tænt sína tíð, og skal broytast. Hon er ikki longur hóskaði stýringsamboð, tí har eru ov nógvar leysir endar og ov nógv ógreið viður-

skifti.

Tí hava vit spælt út við eini sjálvstýrislóg, sum vit meina kann samansjóða tann politiska meirilutan í fólknum, sum er fyri óttum sjálvstýri.

Men í øllum hesum tosinum um ótt sjálvstýri, ótt samband ella nýggja grundlóg mugu vit ansa eftir ikki at gloyma veruliga trupulleikarnar.

Vit mugu ikki gloyma:

- at framvegis eru 2000 føroyingar arbeiðsleysis
- at útbúgvingarstuðulin er afturútsigldur
- at pensjónsviðurskiftini eru afturútsigld
- at innanoyggja samferðslan er í skeljasori
- at spurningurin um uttanlandsskuldina er óloystur
- at bankaendurgjaldið hongur í leysum lofti
- at markna-tætan við bretar er óloyst
- at stórar abotur krevjast í heilsuverkinum
- at skúlaverkið liggur í órøkt
- at fiskiríkið er óloyst
- at stóruspartur av fiskinum fer rundur av landinum
- at menningin av nýggjum vinnu er steðgað upp
- at marknaðarviðurskiftini alsamt verða verri
- at vit enn ikki hava ført samfelag okkara inn í kunningararteknisplána
- at íbúðarviðurskiftini hjá nógvum føroyingum eru sera trøng

Vilt tú sum vit – at fúður verður ein politikkur, ið hevur tað eina endamá, at skapa góð og trygg kor fyri hvønn einstakan borgara í landinum – so vel Javnaðarflokkinn.

Eiríkur Lindenskov,
Javnaðarflokkurinn